

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2024 оны ...дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ЗАХИРГААНЫ ХЭРЭГ ШҮҮХЭД ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭХ
ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Захиргааны хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг нэмсүгэй:

1/8 дугаар зүйлийн 8.5 дахь хэсэг

“8.5. Хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд хөтлөгдөх баримт бичиг, хэргийн материал нь цаасан болон цахим хэлбэртэй байна.”

2/10¹ дугаар зүйл

“10¹ дугаар зүйл. Шүүх захиргааны хэргийг цахимаар хянан шийдвэрлэх

10¹.1. Нэхэмжлэгч нэхэмжлэл гаргахдаа хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг цахим хэлбэрээр явуулахаар сонгосон тохиолдолд шүүхээс хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг шүүхийн цахим системийг ашиглан явуулж болно.

10¹.2. Шүүх хэргийн оролцогчтөй, тэдгээрийн төлөөлөгч, өмгөөлөгчтэй/ харилцах, нэхэмжлэл, гомдол, хүсэлт, тайлбар, нотлох баримтыг хүлээн авах, мэдэгдэх хуудас, захирамж, шийдвэр, тогтоол болон бусад баримт бичгийг хүргэх, хэргийн материалыг оролцогчид танилцуулах, шүүх хуралдаан явуулах зэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг цахим-платформ /шүүхийн мэдээллийн системийг/ ашиглан цахимаар явуулж-бөхнө на.

10¹.3. Хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны баримт бичиг, хэргийн материал нь шүүхийн цахим-платформын /мэдээллийн системийн/ техникийн шаардлагад нийцсэн байна.

10¹.4. Өмгөөлөгч нэхэмжлэл, тайлбар, гомдол, хүсэлт зэрэг баримт бичгийг цахим баримт бичгээр шүүхэд хүргүүлнэ. Техникийн шалтгаанаар ийнхүү хүргүүлэх боломжгүй тохиолдолд цаасан баримт бичгээр ирүүлж болох бөгөөд энэ тохиолдолд техникийн боломжгүй байсан шалтгаанаа нотолж цахимаар баримт бичгээр-нөхөн ирүүлж-бөхнө- нэ.

10¹.5. Хэргийн оролцогч, тэдгээрийн төлөөлөгч нь нэхэмжлэл, /шаардлага/ тайлбар, гомдол, хүсэлт, нотлох баримтыг цахимаар баримт-бичгээр-ирүүлнэ. Ийнхүү ирүүлэх боломжгүй баримтыг шүүхэд цаасан хэлбэрээр ирүүлж, шүүхийн

захиргааны ажилтан хөрвүүлсэн огноо, ажилтны талаарх мэдээллийг хавсаргаж, тоон гарын үсгээр баталгаажуулна.

10¹.6. Хэргийн оролцогчтой цахимаар харилцахад төрийн байгууллага, албан тушаалтны албаны цахим шуудан, албан бичиг солилцооны дундын систем, мэдэгдэл хүргэх систем, төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем, мэдэгдэл хүргэх системд иргэний үүсгэсэн, бүртгүүлсэн цахим шуудан, тухайн этгээдийг таньж, баталгаажуулах боломжтой бусад цахим систем, өмгөөлөгчийн Монголын Өмгөөлөгчдийн Холбооны цахим системд бүртгүүлж холбогдсон цахим шууданг ашиглана.

10¹.7. Шүүх хавтаст хэргийг бүхэлд нь, эсхүл хэсэгчлэн цахим хэлбэрээр эрхлэн хөтөлж болно. Цаасан хэлбэрээр шүүхэд ирүүлсэн баримтыг цахим хавтаст хэргийн техникийн шаардлага хангасан хэлбэрээр хөрвүүлнэ.

10¹.8. Цахимаар хянан шийдвэрлэсэн хэргийн материалыг шүүх хэвлэмэл байдлаар хадгална. Цахим баримтаас цаасан хавтаст хэргийг үүсгэхдээ баримт бичгийг бэлтгэсэн, шүүхэд ирүүлсэн, хэвлэсэн огноо, үйлдсэн, хэвлэсэн хүний талаарх мэдээллийг хавсаргана. Цахим баримт нь шүүхийн цахим мэдээллийн санд бичлэг (*recording*) хэлбэрээр байршсан бөгөөд мэдээллийн аюулгүй байдал баталгаатай хамгаалагдсан бол тухайн байдлаар нь хэрэгт хавсаргаж болно.

3/32 дугаар зүйлийн 32.9, 32.10, 32.11 дэх хэсэг

32.9. Цахим баримтыг шүүхэд мэдээллийн сүлжээ болон тэдгээрийг хадгалж, зөвөөрлөх боломжтой техник хэрэгсэлээр дамжуулан гаргаж өгнө.

32.10. Шүүх цахим хэлбэрээр ирүүлсэн баримттай холбогдуулан эх хувийг шаардах, шинжилгээ хийлгэх, үзлэг, туршилт, таньж олуулах ажиллагаа хийх, болон бусад нотлох баримтыг шаардан гаргуулж болно.

32.11. Шүүх хуурамч нь тогтоогдсон цахим баримтыг нийтийн эрх ашигт сөргөөр нөлөөлөх, эсхүл нийтийн эрх зүйн бусад этгээдэд тухайн баримтыг шилжүүлэх зайлшгүй шаардлагатайгаас бусад тохиолдолд хавтаст хэрэгт үлдээнэ. Шүүх хуурамч нотлох баримтын талаар прокурорын байгууллагад мэдээлнэ.

4/ 42 дугаар зүйлийн 42.9., 42.10., 42.11 дэх хэсэг

42.9. Шүүх хуралдаанаас бусад хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг бүхэлд нь эсхүл хэсэгчлэн дуу-дүрсний бичлэгт буулгах тохиолдолд тухайн ажиллагаа дуусмагц даруй техникийн шаардлага хангасан байдлаар цахим ба бичмэл тэмдэглэлийг бэлэн болгоно.

42.10. Дуу-дүрсний бичлэгт буулгасан цахим тэмдэглэл болон түүнийг хөрвүүлсэн бичмэл тэмдэглэлийг хэргийн материалд хавсаргана.

42.11. Хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны оролцогч цахим тэмдэглэлийг нээлттэй байлгахыг эс зөвшөөрснийг шүүх үндэслэл бүхий гэж үзсэнээс бусад тохиолдолд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны цахим тэмдэглэл даруй нийтэд нээлттэй байршина."

5/59 дүгээр зүйлийн 59.12 дахь хэсэг

59.12. Шүүх цахимаар хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа явуулж байгаа тохиолдолд мэдэгдэх хуудсыг хуулийн 10¹.6.-д заасны дагуу хүргүүлнэ.

6/106 дугаар зүйлийн 106.9 дэх хэсэг

106.9. Хэргийг цахимаар хянан шийдвэрлэсэн тохиолдолд шүүх шийдвэртээ Цахим гарын үсгийн тухай хуульд заасан журмын дагуу цахим гарын үсэг хэрэглэж болно.

2 дугаар зүйл. Захиргааны хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 52 дугаар зүйлийн 52.1 дэх хэсгийн "бичгээр" гэсний дараа "эсхүл цахим хэлбэрээр" гэж, 52.4 дэх хэсгийн "нэхэмжлэлийг" гэсний өмнө "Цаасан хэлбэрээр гаргасан" гэж, 57 дугаар зүйлийн 57.1 дэх хэсгийн "гардуулна" гэсний дараа "Цахим нэхэмжлэлийг харууцагчид энэ хуулийн 10¹ дугаар зүйлийн 10¹.1-д заасны дагуу гардуулна" гэж, 57.2 дахь хэсгийн "ирүүлнэ." гэсний дараа "Цахимаар гаргасан харуу тайлбарыг тоон гарын үсгээр баталгаажуулна." гэж, 71 дүгээр зүйлийн 71.2 дахь хэсгийн "үүрэгтэй" гэсний дараа "Цахим хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны хувьд шүүхээс цахим системээр мэдэгдэл илгээснээр товыг мэдэгдсэнд тооцно" гэж, 8 дугаар зүйлийн гарчигийн "бичиг" гэсний дараа "хэлбэр" гэж, 70.1.1 дэх заалтын "нотлох баримт" гэсний дараа "гаргуулах" гэж, 108.4 дэх хэсгийн "гардан авна." гэсний дараа "Цахимаар хянан шийдвэрлэсэн шүүхийн шийдвэрийг энэ хуулийн 10¹ дугаар зүйлийн 10¹.1-д заасны дагуу гардуулна" гэж, 114.6 дахь хэсгийн "114.1" гэсний өмнө "113.2" гэж, 122 дугаар зүйлийн 122.1 дэх хэсгийн "65.1" гэсний дараа "109.2" гэж, "111.3" гэсний дараа "114.6" гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Захиргааны хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийг дор дурдснаар өөрчлөн найруулсугай:

1/9 дүгээр зүйл. Шүүх хуралдааныг нээлттэй явуулах

9.1. Хуульд өөрөөр заагаагүй бол бүх шатны шүүхийн шүүх хуралдааныг нээлттэй явуулна.

9.2. Хэргийн нотлох баримт, үйл явдал нь байгууллагын нууц, хүний эмзэг мэдээллээс бусад мэдээлэлд хамаарах бол мэдээллийн эзэн буюу хэргийн оролцогч, тэдгээрийн төлөөлөгч, өмгөөлөгчийн хүсэлтээр шүүх хуралдааныг бүрэн, эсхүл түүний зарим ажиллагааг хаалттай явуулж болно.

9.3.Хэргийн нотлох баримт, үйл явдал нь төрийн болон албаны нууц, хүний эмзэг мэдээлэлд хамаарах бол шүүх хуралдааныг бүрэн, эсхүл түүний зарим ажиллагааг хаалттай явуулна.

9.4.Мэдээллийн эзэн зөвшөөрсөн тохиолдолд хэрэг хянан шийдвэрлэх шүүхийн ажиллагаан дахь хүний эмзэг мэдээллийг олон нийтэд нээлттэй, ил тод байлгаж болно.

9.5.Хаалттай шүүх хуралдааны явцад илэрхий болсон төрийн болон албаны нууц, байгууллагын нууц, хүний хувийн мэдээллийг шүүгч, шүүх хуралдаанд оролцогч задруулж болохгүй.

9.6.Иргэний эрх зүйн чадамжгүй, согтуурсан буюу мансуурсан, хэргийн оролцогч биш бол 18 насанд хүрээгүй этгээдийг шүүх хуралдааны танхимд байлгаж болохгүй.

9.7.Шүүх хуралдаан даргалагчийн зөвшөөрлөөр сургалтын зорилгоор багш, сурган хүмүүжүүлэгчийн удирдлагын доор шүүх хуралдаантай танилцаж байгаа 18 насанд хүрээгүй этгээдэд энэ хуулийн 9.6 дахь хэсэг хамаарахгүй."

2/ 96 дугаар зүйлийн 96.1 дэх хэсэг

96.1 *"Шүүх хуралдааны явцад шинээр нотлох баримт шаардагдвал шүүх хуралдааныг нэг удаа хойшлуулах бөгөөд нотлох баримттай холбоотойгоос бусад асуудлын талаар хэргийн оролцогч, тэдгээрийн төлөөлөгч, өмгөөлөгчөөс гаргасан хүсэлтийг сонсмогц шүүгч, шүүх бүрэлдэхүүн даруй шийдвэрлэнэ. Шүүхийн урьдчилсан хэлэлцүүлгээр шийдвэрлэсэн асуудлаар шүүх хуралдаан дээр дахин хүсэлт гаргах эрхгүй"*

4 дүгээр зүйл. Захиргааны хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 59 дүгээр зүйлийн 59.3 дахь хэсгийн "цахим шуудан" гэснийг "энэ хуулийн 59.12-т заасны дагуу гэж", "шаардлагатай тохиолдолд" гэснийг "эсхүл" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Захиргааны хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 30 дугаар зүйлийн 30.4.4 дэх заалтын "байгууллага," гэснийг, 50 дугаар зүйлийн 50.5 дахь хэсгийн "50.4-т зааснаас бусад тохиолдолд" гэснийг, 53 дугаар зүйлийн 53.1 дэх хэсгээс "нэхэмжлэл бүртгэх дэвтэрт", 75 дугаар зүйлийн 75.2.6, 84 дүгээр зүйлийн 84.4 дэх хэсгийн "энэ тухай бичгээр" гэдгийн "бичгээр" гэснийг, 96 дугаар зүйлийн 96.2 дахь хэсгийн "Шүүх хуралдааны явцад нэмэлт нотлох баримт зайлшгүй шаардлагатай болсон, эсхүл" гэснийг, 101 дүгээр зүйлийн 101.2 дахь хэсгийн "байгууллагын нууц," гэснийг, 122 дугаар зүйлийн 122.1 дэх хэсгийн "32.6" гэснийг тус тус хассугай.

6 дугаар зүйл. Захиргааны хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 50 дугаар зүйлийн 50.4, 51 дүгээр зүйлийн 51.1 дэх хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

7 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2025 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

Санал. Захиргааны хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар хуульд цахимжилттай холбогдуулсан оруулсан өөрчлөлтийг тодорхой хугацаа зааж, үе шаттайгаар хэрэгжүүлэхээр зохицуулах.